

anset det som en nødvendig Betingelse for meget betydelige og agtværdige Bidrags Tilveiebringelse i Retning af Industristatistik, at det netop skulde ske ved en saadan Udvidelse af Bureauernes faste Kammer. Der er et gammelt Ord, som siger, at det Bedste ofte er det Godes Sjænde, og jeg er bange for, at, naar man stiller Nødtugtighedsfordringen i det Enkelte saa høit, som den kan stilles, og som det i og for sig var ønskeligt at faae den fyldestgjort, fjerner man sig eller kan man ialtsald fjerne sig meget fra et praktisk Maal. Jeg tvivler ikke paa, at den høitærede Minister har ialtsald til en vis Grad gjort sig bekendt med den Betænkning, som foreligger fra den fæneste Toldkomite. Der foreligger der jo netop Bevis for, at der kan ved saadanne ekstraordinære, tilbøielige frivillige Arbejder — naturligvis ogsaa ved Høngemidlers Bevilling — leveres et meget instruktivt og i høi Grad oplysende Arbejde om Industriens Udvikling i et Land i længere Perioder. Netop naar Arbeidet fordeles over en længere Periode, faar man gjennem det hele Billede, der saaledes oprulles, en langt fastere Fod at staa paa i sin Vurdering af Næringsforholdenes Udvikling i Landet, end man ellers er istand til at have. Der er naturligvis ikke der paa nogen Maade tilveiebragt nogen udtømmende Statistik — det er umuligt —, men der er givet meget gode og interessante Holdepunkter til Bedømmelse af Landets Fremgang, partielle Standsning, atter ny begyndende Fremgang osv., og det i mange Forhold, som staa i meget nøie og inderlig Forbindelse med Toldvæsenets Udvikling. Ogsaa i den norste Toldkomites Betænkning er der givet meget interessante Bidrag til Forholdet mellem det, som man pleier at kalde Frihandelsretningen, og den protektionistiske Retning, som i Virkeligheden maa tages langt mere relativt, naar man ikke vil gjøre sig Forholdenes Bedømmelse altfor vanskelig, og der har man uden særlig Udvidelse af det faste Personale været istand til at tilveiebringe meget interessante Resultater. Hvad jeg nu vil bede den ærede Minister om, er ikke saa meget et Svar i dette Døielik, som at han vil underkaste Sagen en velvillig Overveielse ud fra det af mig angivne Synspunkt og ikke fastholde Fordringen om en Udvidelse af Bureauets faste Kammer som en Betingelse for et hvilket som helst Bidrags Tilveiebringelse i den herhenhørende Retning, thi saa er jeg bange for, at vi komme til at vente overmaade længe.

W. Petersen: Udskillige af de Bemærkninger, der kaldt fra det ærede Medlem fra

Kjøbenhavn (Møgen) og fra den høitærede Minister, kunde friste mig til at forlænge Diskussionen, men jeg skal dog ikke give efter for denne Fristelse, idet jeg kun agter at gjøre et Par ganske korte Bemærkninger. Naar den høitærede Minister mente, at en Kontrol paa den af mig antydede Maade vilde forhindre de mindre Producenter fra at konkurrere med de større, saa vil jeg sige, at det har aldrig ligget for mig at ønske de mindre Producenters Virksomhed indskrænket. Jeg anser nemlig denne for netop at være et Gode. Den høitærede Minister og jeg gaar imidlertid her ud fra to forskellige Forudsætninger. Den høitærede Minister mener, at det er let at kontrollere det skattefri Sk, hvor lille eller stort Bryggeriet er, men derimod meget svært at kontrollere det skattepligtige Sk; jeg derimod gaar ud fra den modsatte Forudsætning, at det nemlig er lettere at kontrollere det skattepligtige end det skattefri Sk. Skattens Størrelse skal jeg, da den høitærede Minister har sagt, at det ikke er ham om at gjøre at holde paa den af ham foreslaede, ikke videre indlade mig paa, men kun bemærke, at Grunden til, at Udvalget ifjor foreslog saa høi en Skat, var denne, at man vilde, at Skatten skulde falde paa Konsumenterne og ikke paa Producenterne.

Møgen: Jeg vil blot tillade mig et Par Bemærkninger angaaende den høitærede Ministers Udtalelser om Størrelsen af Skatten. Jeg vil sige, at de Betænkneligheder, han fremførte, ganske vist have en vis Vægt, og jeg antager ogsaa, at Udvalget vil gjøre dem til Gjenstand for omhyggelig Overveielse; men det forekom mig dog ikke, at de ere afgjørende, men mere bero paa et Skøn, med Hensyn til hvilket Enhver maa danne sig sin Opfattelse. Om man strax skal begynde med den høie Skat, kommer an paa, om man stoler paa Kontrollen eller ikke; men det forekommer mig, at det Spørgsmaal, hvorvidt man overhovedet skal gaa ind paa Skatten i den Skikkelse, hvori den her er foreslaet, vil afhænge af, om man har den fornødne Tillid til, at Kontrollen kan føres. Kan man det overhovedet, mener jeg ogsaa, at man kan gjøre det, enten Skatten er høi eller lav. Og hvad det angaar at unddrage sig Kontrollen, forekommer det mig heldigere strax at prøve, om det kan gaa eller ikke, istedetfor først at komme ind paa det, og saa, naar den bliver høiere, at se Folk begynde at unddrage sig den; det er bedre at faae Prøven gjort strax end paa et senere Tidspunkt, hvor Forholdelsen alt er